

The Holy See

DRUGO APOSTOLSKO PUTOVANJE

PAPE IVANA PAVLA II. U HRVATSKU

2. – 4. listopada 1998. **OPROŠTAJ U SPLITSKOJ ZRAČNOJ LUCI** Govor Svetoga Oca Ivana Pavla II. na odlasku iz Hrvatske *Split*

*4. listopada 1998. "Gospodine Predsjedniče Republike, štovana gospodo predstavnici Vlade, časna braćo u biskupstvu, predraga braćo i sestre!*1. Završava moj pastirski pohod vašoj prelijepoj zemlji. Došao je trenutak oproštaja. Zahvaljujem Bogu za ova tri dana koja sam proboravio u Hrvatskoj, izvršavajući petrovsku službu. Zahvalan sam zagrebačkoj i splitsko-makarskoj Crkvi, koje su me ugostile, i cijeloj Crkvi u ovoj zemlji za svu ljubav koja mi je očitovana. Zahvaljujem gospodinu Predsjedniku Republike i gospodinu predsjedniku Vlade te svim građanskim i vojnim vlastima koje nisu žalile truda da se ovaj pohod ostvari na najbolji mogući način. U tome je surađivao vrlo velik broj ljudi. Svima zahvaljujem. Prije odlaska želim srdačno pozdraviti sve zajedno i svakoga pojedinačno: obitelji, župe, biskupije, redovničke zajednice, crkvene pokrete i udruge. U sjećanje su mi se utisnuli prizori s mnoštvima vjernika svake dobi, a, posebno, mladih u Zagrebu, u Mariji Bistrici, na Žnjanu u Splitu i u Solinu: mnoštva ljudi koji su očitovali svoju vjeru i koji su se veselili dijeleći iste misli i iste osjećaje srca.2. U Hrvatskoj sam mogao susresti vrlo živu Crkvu, bogatu oduševljenjem i snagom, unatoč podnesenim protivštinama i nasilju; Crkvu koja traži nove oblike svjedočenja za Krista i njegovo Evanđelje kako bi na prikladan način odgovorila na izazove sadašnjega trenutka. Velik je broj onih koji su u ovim krajevima, sve od prvih stoljeća, svojim svakidašnjim životom svjedočili za Krista, a mnogo ih je koji su zbog Njega prihvaćali i mučeništvo. Vi ste baštinici toga slavnog mnoštva svetaca, od kojih je najveći dio poznat samo Bogu. Vidio sam vašu radost kada sam proglasio blaženim kardinala Alojzija Stepinca: *njemu iskazana čast na određeni se način prelijeva i na sve vas*. Pravo je da se time ponosite. Ali je također pravo i da se osjećate obvezanima biti na visini jedne takve baštine, koja vam služi na čast, ali koja vas i obvezuje. Neka ova bogata baština vjere, zajedno s baštinom drugih europskih naroda, postane zajedničko naslijeđe cijeloga kontinenta, te narodi koji na njemu žive u kršćanstvu ponovno nađu ono duhovno jedinstvo i onaj veliki polet iz kojih su u minulim stoljećima procvatala djela mislilaca i vrhunska umjetnička djela sveopće vrijednosti za cijelo čovječanstvo.3. Boravak mi je među vama omogućio rukom dotaknuti napredak postignut posljednjih godina. Vidio sam društvo koje *želi graditi svoju sadašnjost i budućnost na čvrstim temeljima demokracije*, u posvemašnjoj vjernosti svojoj povijesti prožetoj kršćanstvom te se s potpunim pravom uključiti u zbor ostalih europskih naroda. S radošću priznajem da ste zemlja koja se, zadobivši slobodu i

svladavši bolno iskustvo rata, ponovno izgrađuje te se revno i odlučno obnavlja materijalno i duhovno. Potičem muževe i žene dobre volje diljem svijeta da ne zaborave tragedije koje je doživjelo ovdašnje stanovništvo tijekom svoje povijesti, i to posebno u ovome, našem stoljeću. Neka ne izostane stvarna i velikodušna pomoć potrebna pojedincima i obiteljima da bi mogli živjeti u slobodi i ravnopravnosti, s dostojanstvom djelatnih članova ljudske obitelji. Europa je krenula u novi odsjek svojega jedinstva i rasta. Da bi radost bila potpuna, nitko ne smije biti zaboravljen na putu koji vodi u europski zajednički dom. Hrvatska pak sa svoje strane mora pokazati veliku strpljivost, mudrost, spremnost na žrtvu i velikodušnu solidarnost kako bi mogla konačno svladati sadašnje poratno stanje i doseći plemenite ciljeve za kojima teži. Mnogo je već učinjeno i vide se plodovi. Nikoga ne smiju obeshrabrivati preostale teškoće.⁴ Vaša nacija posjeduje potrebna sredstva za uspješno svladavanje protivština, a posebno pak vi, hrvatski građani, posjedujete potrebne darove da biste se suočili s izazovima sadašnjega trenutka. Zalaganjem svih moguće je nastaviti nimalo laku demokratizaciju društva i njegovih građanskih ustanova. Cijena je demokracije velika. Novac kojim se plaća ta cijena izrađuje se od plemenitih kovina čestitosti, razboritosti, poštovanja bližnjega, požrtvornosti, strpljivosti. Misliti da se ta cijena može platiti nekim drugim novcem znači izvrnuti se opasnosti od pada pod stečaj. Danas je nakon dugih godina diktature i bolnoga iskustva nasilja, čemu su bili izloženi stanovnici ovih krajeva, potrebno uložiti sve sile da se izgradi demokracija utemeljena na moralnim vrijednostima urezanima u samu narav ljudskoga bića. Crkva će, podupirući nastojanje društvenih slojeva i političkih snaga, pružati svoj osobiti doprinos, posebno izlaganjem svojega društvenog nauka i stavljanjem na raspolaganje svojih ustanova za odgoj novih naraštaja. Svoje vjernike Crkva potiče da djelotvorno surađuju, kao što su to radili od početka, u sadašnjemu radu na demokratizaciji širokih područja društvenoga, političkoga, kulturnoga i gospodarskoga života zemlje, promičući tako skladan razvoj cjelokupnoga hrvatskog društva.⁵ Predragi, vraćam se u Rim noseći u srcu tolike lijepe dojmove s ovoga pohoda. Oni će me pratiti u molitvi za vas, za vaše bolesnike i starce, za vašu djecu, za sav vaš narod. Neka Bog udijeli Hrvatskoj mir, slogu i ustrajnost u zalaganju za opće dobro! Dragi hrvatski puče, neka te Bog blagoslovi. Djevica Marija, Odvjetnica Hrvatske, Najvjernija Majka, neka bdije nad tvojom sadašnjošću i tvojom budućnošću! Njoj povjeravam svaki tvoj naum slobode, mira i napretka u solidarnosti, svaku tvoju nadu i svako tvoje zalaganje za ljudske i vjerske vrijednosti. Neka Bog blagoslovi Hrvatsku!”